

PRINÁŠAME INŠPIRUJÚCE PRÍKLADY, KTORÉ PREDSTAVUJÚ UNIKÁTNE PRÍRODNÉ, KULTÚRNE, HISTORICKÉ, TRADIČNÉ A RELIGIÓZNE HODNOTY, KTORÉ SÚ V SYMBIÓZE S UDRŽATEĽNÝM A ZODPOVEDNÝM CESTOVNÝM RUCHOM, S HODNOTAMI PRÍRODNÉHO BOHATSTVA A KULTÚRNEHO DEDIČTVA A S ROZVOJOVÝMI AKTIVITAMI.

Vodný hrad Hronsek

Zrekonštruovaný Vodný hrad (Obr. 1, Obr. 1a) sa nachádza na ľavom brehu rieky Hron v obci Hronsek pri Banskej Bystrici.

Obr. 1 Zrekonštruovaný Vodný hrad v Hronseku

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 1a Nádvorie Vodného hradu

Foto ©O. Slobodníková

Pôvodný vodný hrad bol postavený v 14. storočí a protitureckým nájazdom mal vybudované opevnenie, ktoré tvoril obranný múr so štyrmi vežami a vodná priekopa, cez ktorú viedol padací most. Pomenovanie „vodný“ sa vzťahuje k vode z Hrona, jeho meandrom a močiarom, ktoré v tom období obkolesovali hrad. V súčasnosti je tok rieky Hron zregulovaný a voda k hradu nepreniká. Počas historicko-geografického vývoja hrad prešiel viacerými priestorovými, funkčnými i architektonickými zmenami. Najznámejšími vlastníkami hradu boli Géczyovci a Rákocziovci.

Najstaršou pamätihodnosťou Vodného hradu je komín (Obr. 2) z druhej polovice 14. storočia a vzácnosťou je tiež portál jednej zo sál (Obr. 2), na ktorom sa nachádza rodový erb Géczyovcov (trubka zavesená na mieste prekríženia troch šíпов). V priestoroch hradu sa v období Rákocziho povstania (1644 – 1645) razili mince, pivnice boli využívané ako väzenie a hradná sála slúžila tiež ako evanjelická modlitebňa. Pôsobil tu evanjelický farár a spisovateľ Ján Simonides. Až v 18. storočí sa evanjelické bohoslužby presunuli do dreveného artikulárneho kostola v Hronseku, ktorý je zapísaný v Zozname svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Obr. 2 Komín – najstaršia časť vo Vodnom hrade a portál s rodovými erbami

Foto ©O. Slobodníková

V miestnostiach hradu sú drevené trámy (Obr. 3), ktoré sú už replikami tých pôvodných. Skvostom sú maľby, na ktorých sú zobrazené rôzne zvieracie motívy (Obr. 4), čo odzrkadľuje úzke prepojenie s poľovníctvom, ktorému sa majitelia venovali.

Obr. 3 Drevené trámy v miestnostiach

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 4 Zvieracie motívy na stenách

Foto ©O. Slobodníková

Nástenné maľby, ktoré boli odhalené po odstránení omietkových vrstiev, zobrazujú aj bojové scény a v severnom krídle objektu sú zachované biblické scény, napr. Obetovanie Izáka a Návrat márnotravného syna. Poslední majitelia hradu (z 20. storočia) používali pivnice na uskladnenie potravín, keďže boli suché. Hoci sa v priekope po dažďoch nachádzala voda, múry pivníc nenasiakli.

Neskôr sa hrad dostal do správy pamiatkového úradu a bohužiaľ chátral. Od r. 1993 je Vodný hrad spoločnosťou s ručeným obmedzením a objekt prešiel viacročnou rekonštrukciou. Pod vedením skúsených reštaurátorov sa zo spustnutého hradu stal pekný kultúrno-historický objekt. V súčasnosti slúži verejnosti, s možnosťou prenájmu priestorov na rôzne spoločenské, firemné a súkromné podujatia, konferencie, školenia a sympóziá rôzneho charakteru. Päť miestností má rôznu veľkosť aj výzdobu: *Zlatá sála* je najväčšou miestnosťou v hrade, *Strieborná sála* bola v minulosti vysvätená a slúžila ako kaplnka. *Biely salónik* (Obr. 6) je ozdobený bielou pecou a *Zelený salónik* (Obr. 5 a 6) zase zelenou pecou. *Kamenné pivnice* sú pôvodné, majú unikátnu atmosféru. Každá miestnosť je jedinečná. Všetkých päť priestorov sa nachádza v jednom hradnom objekte, do ktorého sa priamo vchádza z hradného nádvorja. Súčasťou hradu je aj kaviareň a ubytovanie je možné v zrekonštruovaných historických apartmánoch (Obr. 7).

V hrade sa konajú rôzne kultúrne a spoločenské akcie, koncerty, divadlá či výstavy, najznámejším podujatím je Divadelný Hronsek. Hrad je prístupný verejnosti v rámci komentovaných prehliadok so sprievodcom.

Obr. 5 Zelený salónik

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 6 Biela kachľová pec v Bielom salóniku a zelená kachľová pec v Zelenom salóniku

Foto ©O. Slobodníková

Obr. 7 Zrekonštruované apartmány

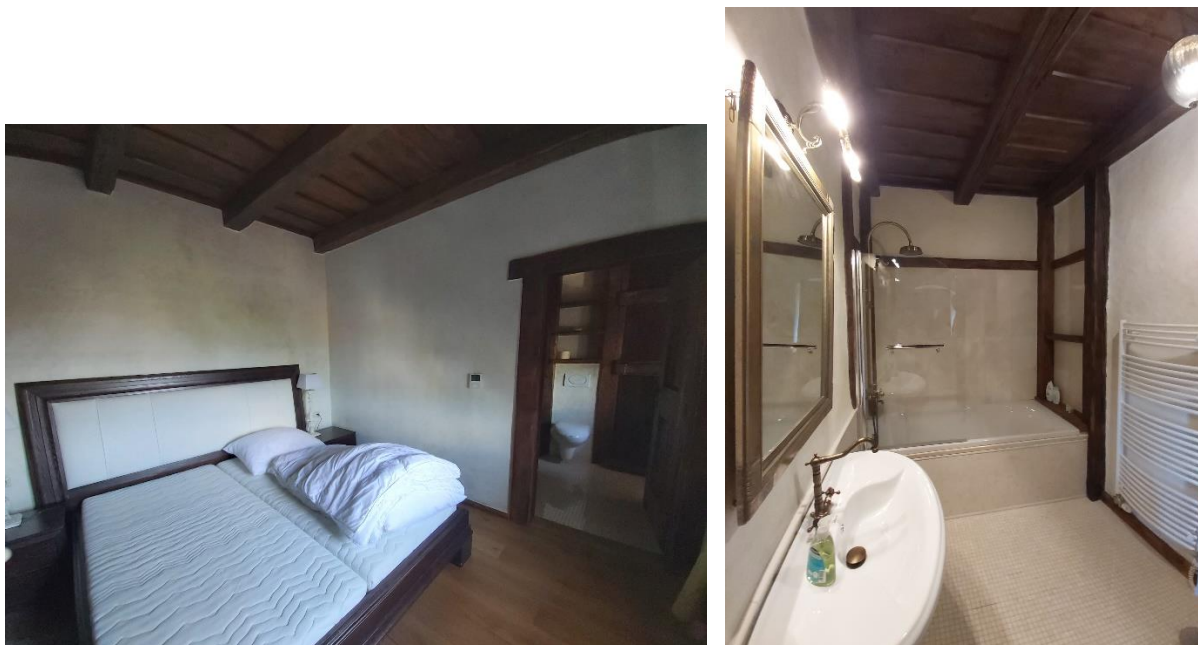

Foto ©O. Slobodníková

Zaujímavosti z pohľadu udržateľného cestovného ruchu:

♣ GEOGRAFICKÁ POLOHA

Geografická poloha Vodného hradu Hronsek takmer v strede Slovenska umožňuje návštevníkom z rôznych kútov našej krajiny ľahkú dostupnosť.

♣ ZACHOVÁVANIE KULTÚRNEHO BOHATSTVA A DEDIČSTVA

Zrekonštruovaním Vodného hradu sa zachovala historická, kultúrna a spoločenská hodnota tohto objektu. Prispeli k tomu súkromné investície, odbornosť reštaurátorov, majstrovský kumšt umeleckých remeselníkov a fundovaný prístup celej pracovnej skupiny, čím sa vytvoril jedinečný viacfunkčný objekt, pri ktorom sú zohľadnené požiadavky priaznivé k životnému prostrediu.

♣ Kedysi sídlo slávnych rodov odolávajúce útokom nepriateľov, či dejisko dôležitých udalostí, vďaka dlhej a detailnej rekonštrukcie pod vedením významných reštaurátorov, stále dýcha eleganciou, slávou a romantikou. Pestrá architektúra a umelecké štýly odrážajúce rôzne historické epochy ponúkajú návštevníkom i dnes neopakovateľné zážitky. Tajuplné príbehy, ku ktorým sa viažu aj známe povesti pôsobia na návštevníkov magicky a fascinujúco.

♣ Okrem tejto pamiatky sa v obci nachádza aj drevený artikulárny kostol, ktorý je zapísaný v Zozname svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a Soosovsko-Géczyovský barokový kaštieľ.

♣ ROZŠÍRENÁ PONUKA NA UBYTOVANIE

Možnosť ubytovania v zrekonštruovaných apartmánoch Vodného hradu rozširuje ponuku pre domácich i zahraničných návštevníkov, ktorí práve tu môžu prenocovať a stráviť viac dní svojej dovolenky, a to nielen poznávaním kultúrnych a prírodných pamiatok v Hronseku, ale tiež v širšom regióne. Vybudovaním ubytovacích kapacít sa vytvorili pracovné miesta pre chyžné.

♣ INTERIÉR A EXTERIÉR VODNÉHO HRADU

V celom interiéri je počas roka príjemná klíma, miestnosti sú vybavené modernými klimatickými technológiami a vysokorýchlostným internetom. Zrekonštruované miestnosti sú vhodné na rôzne podujatia a spolu majú kapacitu 250 miest.

Priestranné nádvorie je obkolesené hradnými múrmi a k dispozícii je parkovisko pre sto áut, čím je zabezpečené bezproblémové parkovanie návštevníkov.

♣ **PODUJATIA AKO FAKTOR UDRŽATEĽNOSTI**

Organizovanie kultúrnych, spoločenských i firemných podujatí je významným faktorom ekonomickej, sociálnej a aj environmentálnej udržateľnosti. Poskytnutím sprievodcovských, ubytovacích, manažérskych a doplnkových služieb sa vytvorili ďalšie pracovné miesta.

Podľa Protokolu o udržateľnom cestovnom ruchu k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003) udržateľný cestovný ruch zabezpečuje udržateľné využívanie environmentálnych zdrojov, predchádza vzniku hrozieb pre biologickú a krajinnú diverzitu, od ktorej je vnútorne závislý, a minimalizuje nepriaznivé environmentálne, ekologické, kultúrne a sociálne vplyvy; poskytuje príležitosť pre vzdelávanie zvyšujúce poznanie a rešpektovanie prírodných ekosystémov a biologických zdrojov; rešpektuje sociálno-kultúrnu autentickosť hostiteľských komúní, pričom zachováva nimi vytvorené a živé kultúrne dedičstvo a tradičné hodnoty, prispieva k pochopeniu a tolerancii medzi kultúrami, prispieva k zabezpečeniu životaschopných, dlhodobých ekonomických činností, poskytuje sociálno-ekonomické výhody všetkým zainteresovaným, ktoré sú spravodlivo rozdelené vrátane stabilných pracovných a zárobkových príležitostí a sociálnych služieb pre hostiteľské komunity, čím prispieva k zmierňovaniu chudoby.

Názov:	Vodný hrad Hronsek
Autorka:	© RNDr. Mgr. Oľga Slobodníková, PhD. (SAŽP)
Gestori:	Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia ochrany prírody a biodiverzity, sekcia zahraničných vzťahov a environmentálnej politiky MŽP SR
Jazyková korektúra:	Mgr. Alena Kostúriková (SAŽP)
Grafika:	Stanislav Hupian (SAŽP)
Vydavateľ:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenská agentúra životného prostredia
Rok vydania:	2024